

Lastensuojelun laatupäivät 2010

Vaikuttavaa lastensuojelua

Mitä tiedämme lasten ja nuorten hyvinvointityön laadusta ja vaikuttavuudesta kuntakyselyn perusteella?

-alustavia tuloksia kunnille 26.8.2010 lähetetystä erittäin laajasta kyselystä:

”Kuntien lakisäätteiset lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja palvelujen tila kunnissa 2010”

Tutustu myös seminaariaineistossa oleviin tietoiiskuihin: Mistä puhumme kun puhumme vaikutuksista, vaikuttavuudesta, seurannasta ja arvioinnista.

Sirkka Rousu
Kuntaliitto 2010
www.kunnat.net/lapset

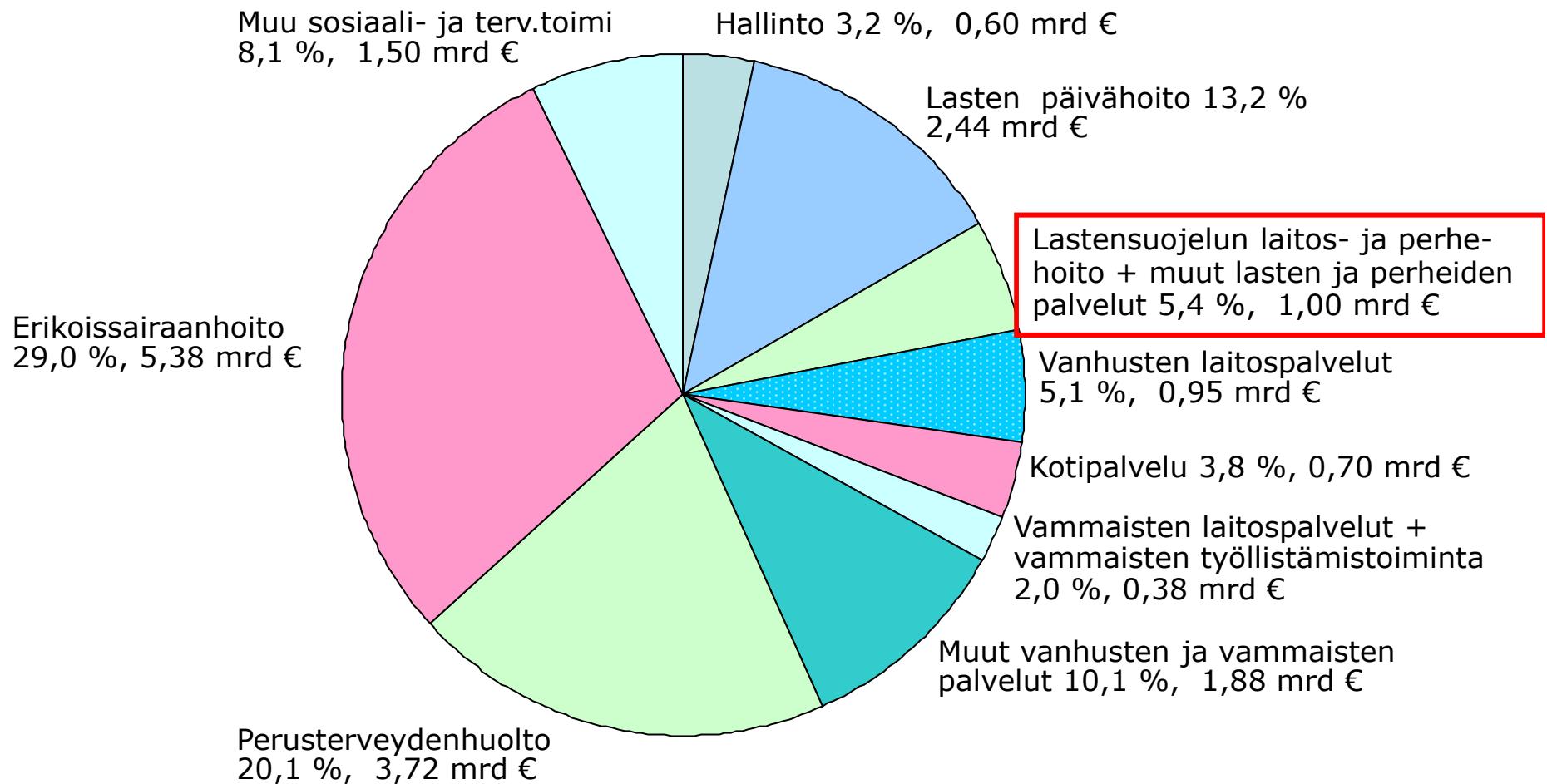
Rousu 2010
www.lastensuojelunlaatupaivat.fi

Tarve ja tausta

- **Kunnissa on meneillään laajat** lasten, nuorten ja perheiden palveluja ja palvelujärjestelmiä koskettavat **muutosprosessit**, joilla haetaan parempaa vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta yhteistyössä eri toimijoiden, eri ammattialojen henkilöstön sekä lasten, nuorten ja perheiden kanssa.
- **On tärkeää selvittää nykytila ja millaisia muutoksia on syntymässä ja miten lastensuojelulakia on lähdetty toimeenpanemaan.** Uusi lastensuojelulaki sekä muut ns. lapsilait korostavat ongelmia ehkäisevää toimintaa ja uudenlaista yhteistyötä ja varhaista tukea perheille.
- Viimeisen viidentoista vuoden ajan **kaikkien ns. ongelmapalvelujen käyttömäärät ja tästä johtuen myös kustannukset ovat kasvaneet kunnissa suuresti.** Pahoinvointi myös kasaantuu ja eriarvoisuus lasten ja nuorten kesken on lisääntynyt.
- Myös **alueelliset erot** ovat palvelujen saatavuudessa ja käytössä olleet suuret.
- Vuoden 2008 lastensuojelutilaston mukaan **lastensuojelun asiakasmäärät ovat edelleen kasvaneet** edellisestä vuodesta monista kehityshankkeista huolimatta – mistä siis on kyse ja miten kunnissa aiotaan vähentää asiakasmääriä?
- Vuoden 2008 kuntien talous- ja toimintatilaston mukaan **kunnat käyttivät yhden (1) miljardin vuodessa lastensuojelun laitos- ja perhehoitoon ja perheiden tukeen.** Kuntien nykyinen taloustilanne vaikuttaa varmasti kustannuskehitykseen jatkossa, mutta mihin suuntaan. Rousu 2010

Sosiaali- ja terveystoimen käyttökustannukset v. 2008

Kunnat ja kuntayhtymät

Sosiaali- ja terveystoimen käyttökustannukset 18,55 mrd €
(=toimintamenot+käyttöomaisuuden poistot+vyörytyserät)

Lasten ja nuorten hyvinvointityön laaja-alainen kehittäminen kunnissa

- Maassa on **käynnissä lukuisia hankkeita**, joilla pyritään ehkäisemään ongelmia ja kääntämään kehityksen suuntaa.
- Tavoitteena on sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisessa KASTE-ohjelmassa että hallituksen lasten, nuorten ja perheiden politiikka-ohjelmassa se, että lastensuojelun sijoitettujen lasten määrä eli tarve vähenee ja syrjäytymiskehitys ei jatku.
- **Tarpeen vähenemiseen vaikuttavat monet yhteiskunnalliset tekijät, ja yksi keskeinen kehitykseen vaikuttava taho on kunta, sen palvelut sekä yhteistoiminta lapsen, nuoren ja perheen kasvuyhteisöissä mukana toimivien kanssa.**
- Siksi on tärkeää seurata ja arvioida **kunnissa** tapahtuvaa kehitystyötä. Tätä varten tarvitaan tietoa.
- **Tämä tieto syntyy ja on olemassa kun jokainen kunta on laatinut lakisääteisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman**, jonka tulee lain mukaan sisältää tiedot sekä lasten hyvinvoinnista, ongelmien ehkäisemisestä, palveluista ja voimavaroista (ml henkilöstövoimavarat) sekä yhteistyöstä. Kunta-aineisto tulee olemaan koko maan kattava.
- **Suunnitelma-aineistot kokoamalla ja niiden tietosisältö analysoimalla, voidaan tehdä yhteisiä arvioita kehityksestä ja tämän perusteella suunnata edelleen kehitystyötä, voimavaroja ja lainsäädäntöä.**

Kunnan tai useamman kunnan yhteisen suunnitelman tulisi ohjata hyvinvointityötä ja sen kehittämistä
Lastensuojelulaki 417/2007, 12§

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma,

- joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja
- tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.
- Suunnitelma on otettava huomioon kuntalain 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Lakisääteisen suunnitelman sisältö

Kunnan/kuntien suunnitelma on strateginen ja konkreettinen toimintaohjelma, joka alla olevien lain edellyttämien tietojen lisäksi sisältää kunnan arvopohjan ja tahtotilan (vision) sekä konkreettiset tavoitteet ja niitä koskevat linjaukset ja painopisteet sekä konkreettiset kehittämissuunnitelmat eri vuosille.

Suunnitelman tulee sisältää suunnittelukaudelta tiedot (LsL 12§)

1. lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta;
2. lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä ja ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista;
3. lastensuojelun tarpeesta kunnassa;
4. lastensuojeluun varattavista voimavaroista;
5. lastensuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta lastensuojelun palvelujärjestelmästä;
6. yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä; sekä
7. suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta.

Suunnitelma on pääosin hyväksytty vuoden 2009 -2010 aikana kuntien valtuustoissa.

Suunnitelman laadinta on yhteistyö- ja oppimisprosessi eri toimijoiden kanssa.

Kuntien lakisääteiset lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja palvelujen tila kunnissa 2010 – kysely kattaa kaikki lastensuojelulain 12 §:n aihealueet

- Neljä laajaa kyselylomaketta kaikkiin kuntiin
  - Lakisääteistä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa, sen valmistelua, toimeenpanoa ja seurantaan koskevat tiedot
  - Lasten ja nuorten kasvuolot, ongelmia ehkäisevien toimien saatavuus sekä arviot miten niiden avulla vähennetään lastensuojelun tarvetta, lasten ja nuorten hyvinvoinnin tila sekä palvelujen tuottaminen ja niiden saatavuus
  - Lasten ja nuorten suojelun tarve, voimavarat ja yhteistyö
  - Lastensuojelupalvelujen tuottamistavat sekä arviot palvelujen ja erilaisten tukitoimien saatavuudesta.
- Vastausaika on jatkettu alkuperäisestä (17.9.) 15.10.2010 asti. Tavoite, että kaikki kunnat vastaavat.
- Tuloksia tullaan tarkastelemaan mm. kuntatyypeittäin ja maakunnittain
- Vastaajien määrä /20.9.2010 mennessä alle 100, kuntakoko tai maantieteellinen sijainti eivät vielä muodosta edustavaa otosta koko kuntakentästä.
- Siksi tässä esitettävät alustavat tulokset ovat vain suuntaa antavia

Tutkimuksen viitekehys ja keskeiset perusolettamat 1/4

- **Suunnitelmaprosessi on osallistava ja sitouttava dialoginen prosessi**
  - yhteistyöprosessi luo vankan perustan yhteisvastuulle ja yhteiselle eri toimijoiden oppimiselle ”miten meidän kunnan lapset ja nuoret voivat ja miten heidän hyvinvoinnistaan meidän toimialalla ja yhteistyössä voidaan huolehtia”.
  - yhteissuunnittelu saman pöydän ääressä valmistelun alusta alkaen
  - prosessissa ovat jollakin tavalla mukana eri toimialojen päättäjät ja johtajat sekä asiakastyöstä vastaavat ja keskeiset yhteistyökumppanit
- Suunnitelman laadinta, sen toteuttaminen ja seuranta on **toimintaa, sen johtamista ja kehittämistä ohjaava väline** kunnassa eri toiminnan tasoilla.

Lastensuojelulain (12§) suunnitelmaprosessi on yhteistyöprosessi (ensimmäinen kierros)

Kuntastrategia ja TA-linjaukset huomioon

Vaihe 1. Suunnitelman valmistelun käynnistäminen

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty

- **kunnanhallituksen päätöksellä**
- yhteinen prosessi
  - keskeisten lain tavoitteiden kirkastaminen kaikille - mitä lasten hyvinvointityössä on tavoiteltava
  - kytkeä kunnan/ kuntien kuntastrategian keskeisiin linjauksiin

Vaihe 2. Toimintaympäristöanalyysi ja ennakointi

- Nykytilasta toimintaympäristön ja lasten ja nuorten tarpeiden muutoksen ennakointiin
  - **Yhteiset näkemykset kehityskohteista ja tulevaisuuden tarpeista**

Vaihe 3. Strateginen suunta ja painopisteet

- **Yhteiset linjaukset**
- **kytkentä kuntastrategiaan**

1-3 työverstaasta/lautakuntakäsittelyä

Vaihe 7. Toiminnan ja yhteistyön edistäminen ja seuranta

- **Seuranta ja arviointiryhmä edistää ja koordinoi**
  - **Kehitystoimet vuosittaisissa suunnitelmissa ja talousarvioissa**

Vaihe 6. Päätöksenteko

- **Toteuttamista koskevat päätökset**
  - **Valtuustolta kullekin toimielimelle toimeenpantavaksi**

Vaihe 5. Seurannan Suunnitelma

- Mitä tietoa, miten kooten, milloin, kuka**

Vaihe 4. Keskeiset Kehittämisehdotukset

- **Yhteiset näkemykset**
- **Vuosittaiset ehdotukset parannuksista**

2010

Osallistava ja sitouttava dialoginen prosessi: suunnitelma on osa lakisääteistä kunnan vuosikierron mukaista suunnittelun, päätöksenteon, toteuttamisen ja arvioinnin prosessia > toimielimet, kunnanhallitus, valtuusto ja tarkastuslautakunta

Lakisääteisellä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmalla ohjataan kokonaisuutta.

Tavoitteen mukaista hyvinvointityötä toteutetaan kaikilla tasoilla

Lapsi-, nuoriso- ja perhepolitiikkaa, mukaan lukien lastensuojelupolitiikkaa:

Toimintalinjaukset ja tavoitteet - Pitkäjänteinen, tavoitteellinen ja ohjattu lapsi-, nuoriso- ja perhepolitiikka

- lasten ja nuorten yhdenvertaisuus palvelujen ja tuen saamisessa.
- hyvinvoivat lapset ja nuoret – tulevat hyvinvoivat aikuiset ja vanhemmat.
  - kunnan/ kuntien yhteistoiminta-aelinten **päätöksentekijöiden tehtävä**

Palvelujärjestelmä: lasten, nuorten ja perheiden tarpeiden mukainen palveluvalikko ja voimavarat - Suunnitelmallinen ja johdettu lasten, nuorten ja perheiden palvelujärjestelmä

- kunnan ja kuntien yhteistyöhön ja kumppanuuksiin perustuva toimiva ja kustannusvaikuttava palvelukokonaisuus; oma tuotanto ja hankinta.
  - lasten, nuorten ja perheiden palveluista **vastaavien johtajien tehtävä**

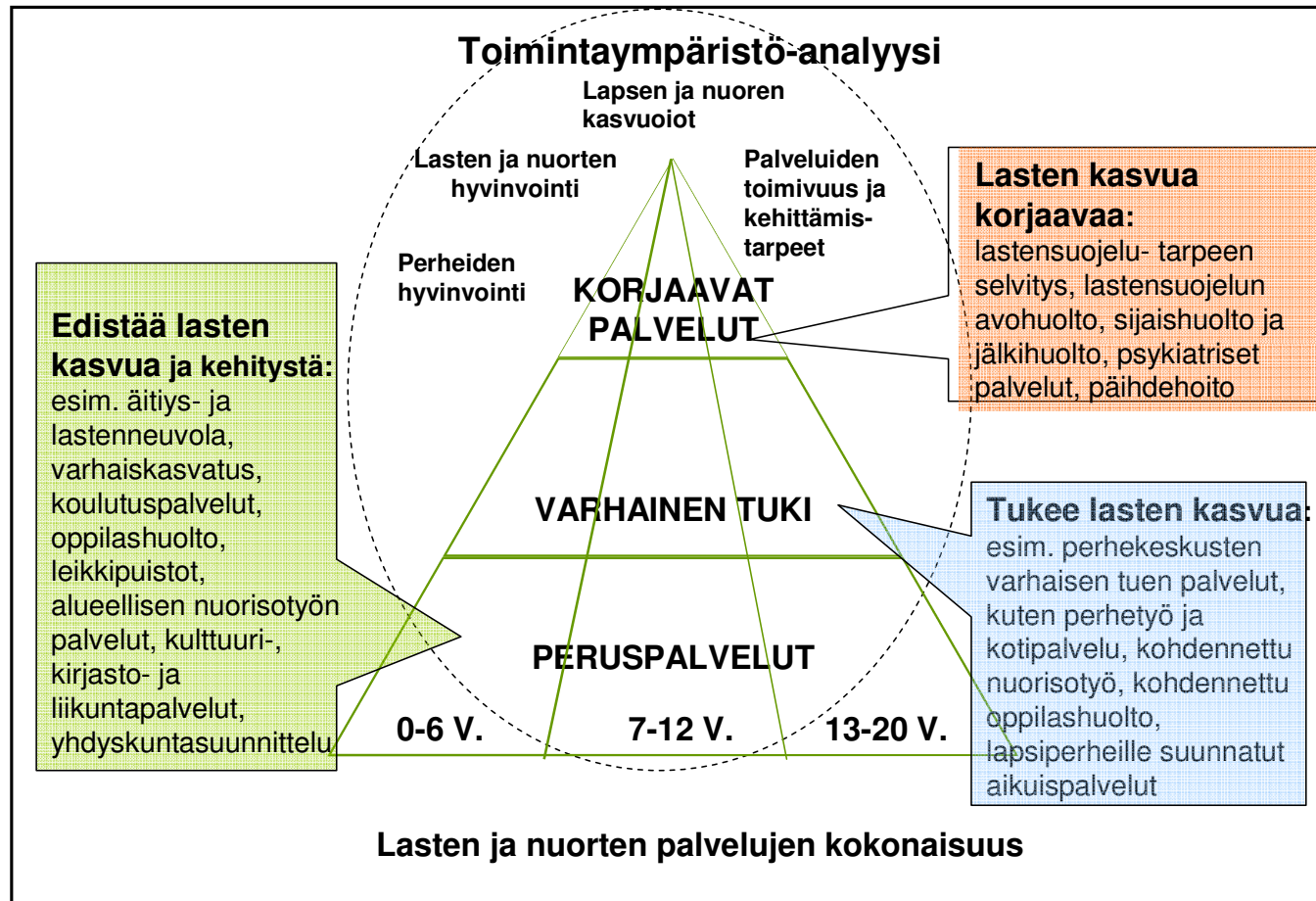
Asukkaiden ja asiakkaiden kanssa tehtävää työtä : toimivat palvelut ja asiakasprosessit - Suunnitelmallinen, tavoitteellinen ja johdettu asiakaslähtöinen työ ja asiakasprosessit

- jokaisen lapsen ja nuoren turvallinen kehitys ja kasvu, vanhemmuuden voimavarat
- Lapsi, nuori ja perhe hyötyvät > myönteiset vaikutukset näkyvät lapsen ja perheen elämänlaadussa
  - **lapsi, vanhempi, asiakastyöntekijät ja yhteistyötoimijat > yhteistyötehtävä**

Tutkimuksen viitekehys ja keskeiset perusolettamat 2/4

- **Kokonaiskuvan ja -näkömyksen syntyminen** siitä, missä ollaan, mihin pitäisi mennä ja miten,
- **auttaa kohdentamaan** yhteistyössä (aina rajallisia) **voimavaroja** enemmän lasten, nuorten ja perheiden tarpeiden mukaan,
  - ja näin osaltaan vähentää eri toimialoilla erilaista osaoptimointia ja asiakkaiden tarpeetonta luukuttamista
  - asiakas saa palvelut siten kuin on tarpeen ja näin palvelujärjestelmän vaikuttavuus on hyvä.

Asiakaslähtöinen lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuus

Kuvio 1. Lasten ja nuorten palvelujen kokonaisuus. Soveltaen Helsingin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2009,9 www.wellsinki.fi.

Kokoava tarkastelu tukee palvelujärjestelmän vaikuttavuuden tulkintaa

- Se auttaa **jäsentämään** eri-ikäisten lasten, nuorten ja heidän perheidensä näkökulmasta hyvinvointia ja kunkin ikävaiheen palveluja **kokoavasti**.
- Se auttaa **näkemään** miten eri-ikäisten ajassa muuttuviin hyvinvointitarpeisiin kunnassa vastataan. Esimerkiksi kun hyvinvoinnissa on ongelmia, tulisi palvelujärjestelmän tuottaa näiden ongelmien vähentymiseksi korjaavia palveluja kuten lastensuojelua sekä näitä ongelmia ehkäiseviä palveluja.
- Se auttaa **tulkitsemaan palvelujärjestelmän vaikuttavuutta**, jolla tässä tarkoitetaan palvelujärjestelmän kykyä vastata niiden hyvinvointitarpeisiin, joita varten palvelut ovat olemassa.
- Kokoava tarkastelu perustuu **tietopohjaan** lasten ja nuorten hyvinvoinnista, palvelujen toimivuudesta ja kustannuksista sekä palvelua käyttävien asiakasprofiilista.

Tutkimuksen viitekehys ja keskeiset perusolettamat 3/4

- **Vaikuttavuuden edellytys on osallisuus.** Osallistumisen rakenteet ja kanavat lasten ja nuorten hyvinvointityössä: edustuksellinen ja suora.
  - **Kun lapset, nuoret ja vanhemmat** eli se väestöryhmä, jonka asioita suunnitelma koskee, **voivat osallistua** suunnitteluprosessiin, **parantaa tämä** myös suunnitelman ja siinä tehtävien **päätösten laatua.**
  - **Osallisuus on keskeinen hyvinvoinnin kokemisen ulottuvuus.**
- **Hyvinvointityön tulokset ja vaikutukset eivät synny tyhjästä:** Hyvään tulokseen vaikuttavat niin rakennetekijät (toiminnan edellytykset) kuin asiakasprosessin sujuminen. Näiden tekijöiden tunteminen on tärkeää. Ja ilman kriteereitä on vaikea arvioida palvelun laadun toteutumista.

Esimerkki: Lastensuojelun arvioinnin pääkriteeresitä

Rakenteet, edellytykset laadulle

- Palvelujen saatavuus
- Toiminnan tarkoitus ja perustehtävä
- Toiminnan ohjaus, järjestäminen ja johtaminen
- Toiminnan seuranta, arviointi ja kehittäminen
- Henkilöstövoimavarat
- Tilat ja varusteet
- Taloudelliset edellytykset

Prosessit, toiminta ja palvelut

- Palvelujen kohdentaminen
- Palvelujen saavutettavuus
- Palvelujen läpinäkyvyys ja asiakasprosessin johtaminen
- Suunnitelmallisuus ja jatkuvuus
- Asiakkaan osallisuus
- Yhteistyö ja kumppanuus eri tahojen kanssa

Tulokset, mitä pitää saada aikaan

- Asetettujen tavoitteiden saavuttaminen
- Palvelujen hyödyt ja vaikuttavuus
- Palvelujen tehokkuus ja kustannusvaikuttavuus
- Palvelukokonaisuuden toteutuminen

Kaikki kohdat on avattu kirjassa Holma 2009

Tutkimuksen viitekehys ja keskeiset perusolettamat 4/4

- Se, mitä lasten ja nuorten hyvinvointityössä tehdään tai jätetään tekemättä peruspalveluissa ja lapsen kehitysympäristöissä,
  - vaikuttaa lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun tarpeeseen ja toimintaedellytyksiin.
  - turvallisten kasvuolojen ja ehkäisevän lastensuojelun merkitys on suuri lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun vaikuttavuudelle.
- Lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu ja lastensuojelupolitiikka vankistuvat osana laajaa yhteisvastuullista lasten ja nuorten hyvinvointipolitiikkaa

Alustavia kyselyn tuloksia

- **Poimintoja** lasten ja nuorten hyvinvointityön laatuun ja vaikuttavuuteen liittyvistä kyselyvastauksista

- ➔ – Yhteistyö suunnitelman laadinnassa, suunnitelman toimeenpano ja kytkennät talousarvion ja –suunnitelmaan
- Suunnitelmallinen seuranta ja arviointi sekä tietopohja, lapsivaikutusten arvioinnin vakiintuneisuus
- ➔ – Kasvuolot sekä ongelmat ja huolenaiheet
- ➔ – Hyvinvoinnin tilan kuvaus
- ➔ – Ongelmia ehkäisevät toimet (ehkäisevä lastensuojelu)
- Lasten ja nuorten sekä eräiden aikuisten palvelujen saatavuus, lastensuojelun eri palvelujen ja tukitoimien saatavuus
- Lasten ja nuorten sekä perheiden osallisuus
- Millaisin tavoitteiden ja keinoin kunta varmistaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin?
- Eri toimijoiden yhteistyön toimivuus

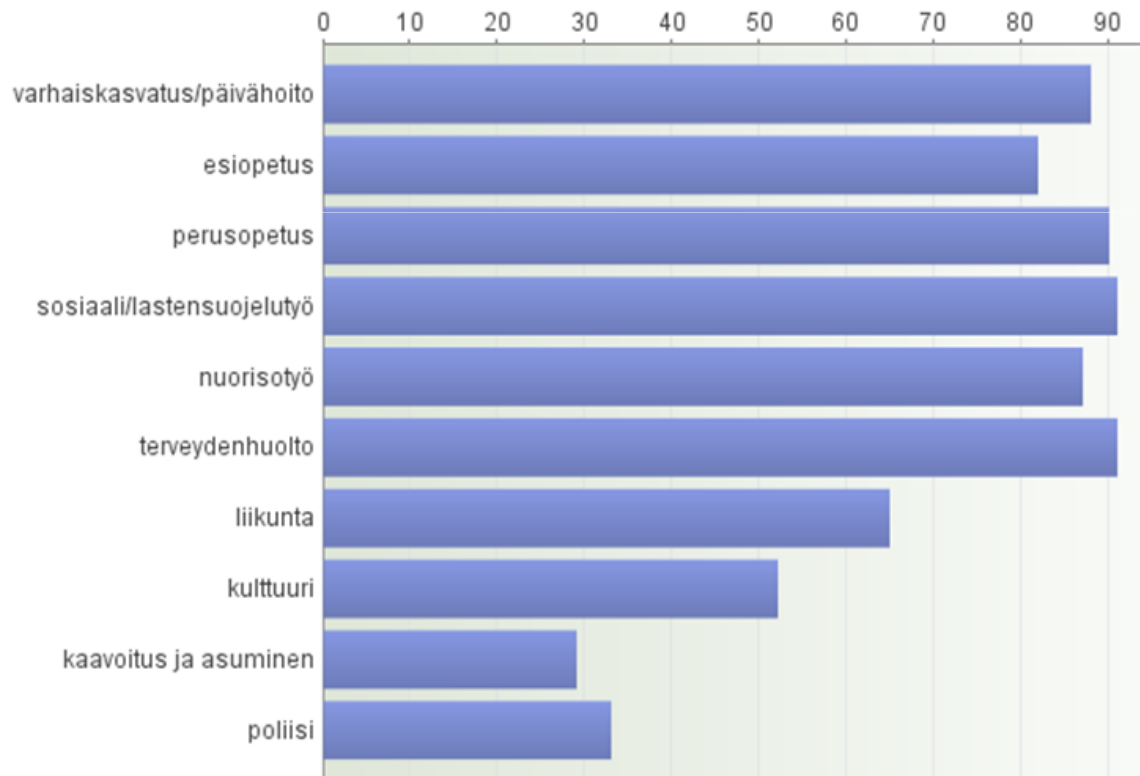
Suunnitelman laadinta ja yhteistyö

- Onko kyselyä käsitelty suunnitelmasta vastaavassa yhteistyöryhmässä? (N=85)
  - Kyllä 35 %
  - Ei 65%
- Onko suunnitelman valmistelu käynnistynyt? (N=85)
  - Kyllä 94%
  - Ei 4%
- Ohjaako suunnitelman laadintaa monialainen yhteistyöryhmä?
(N=83)
  - Kyllä 86%**
  - Ei 14%

Mitkä tahot ovat suunnitelman valmistelutyössä mukana?

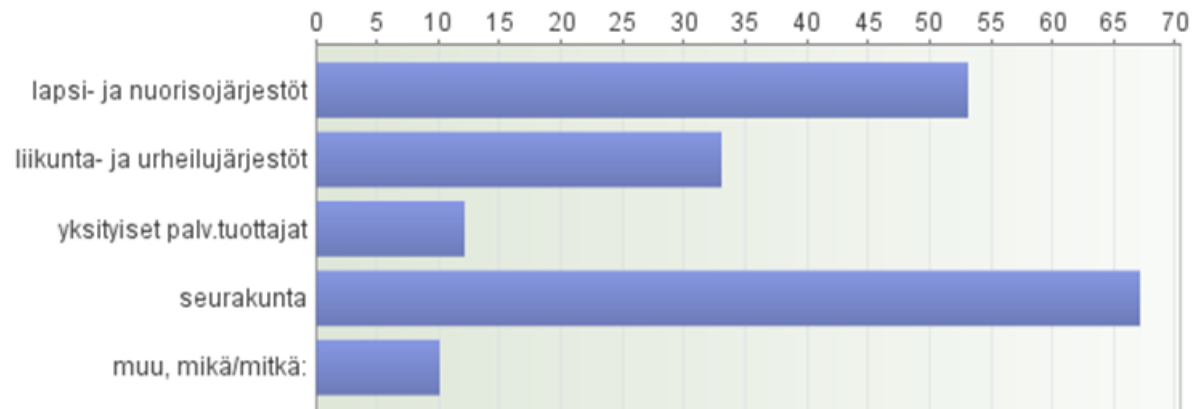
16. KUNNAN JA VALTION ERI TOIMIALAT

Vastaajien määrä: 91

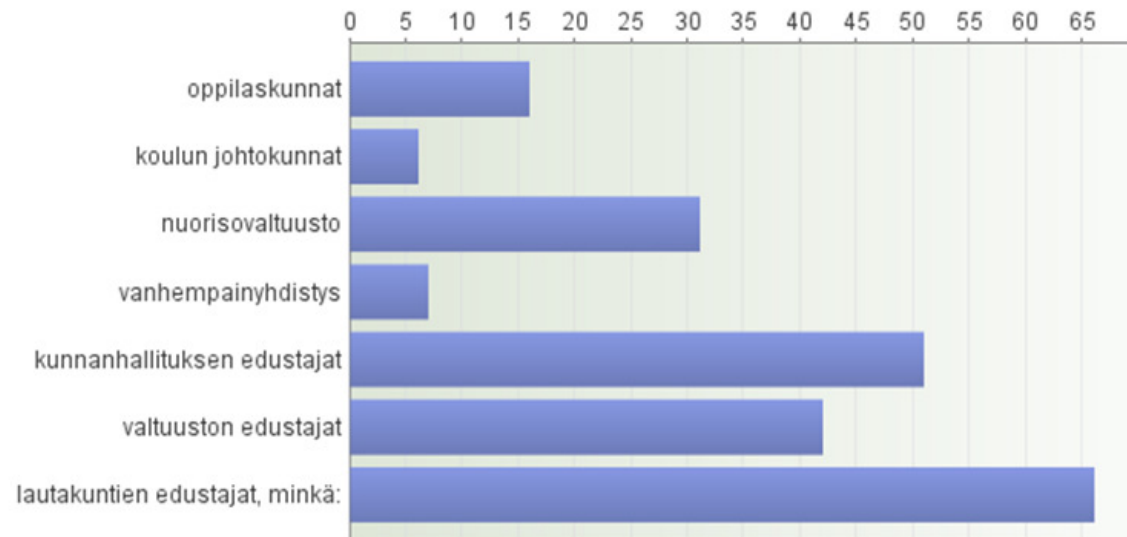
17. JÄRJSTÖT JA MUUT TAHOT

Vastaajien määrä: 73

18. PÄÄTÖS/OSALLISTUMISFOORUMIT

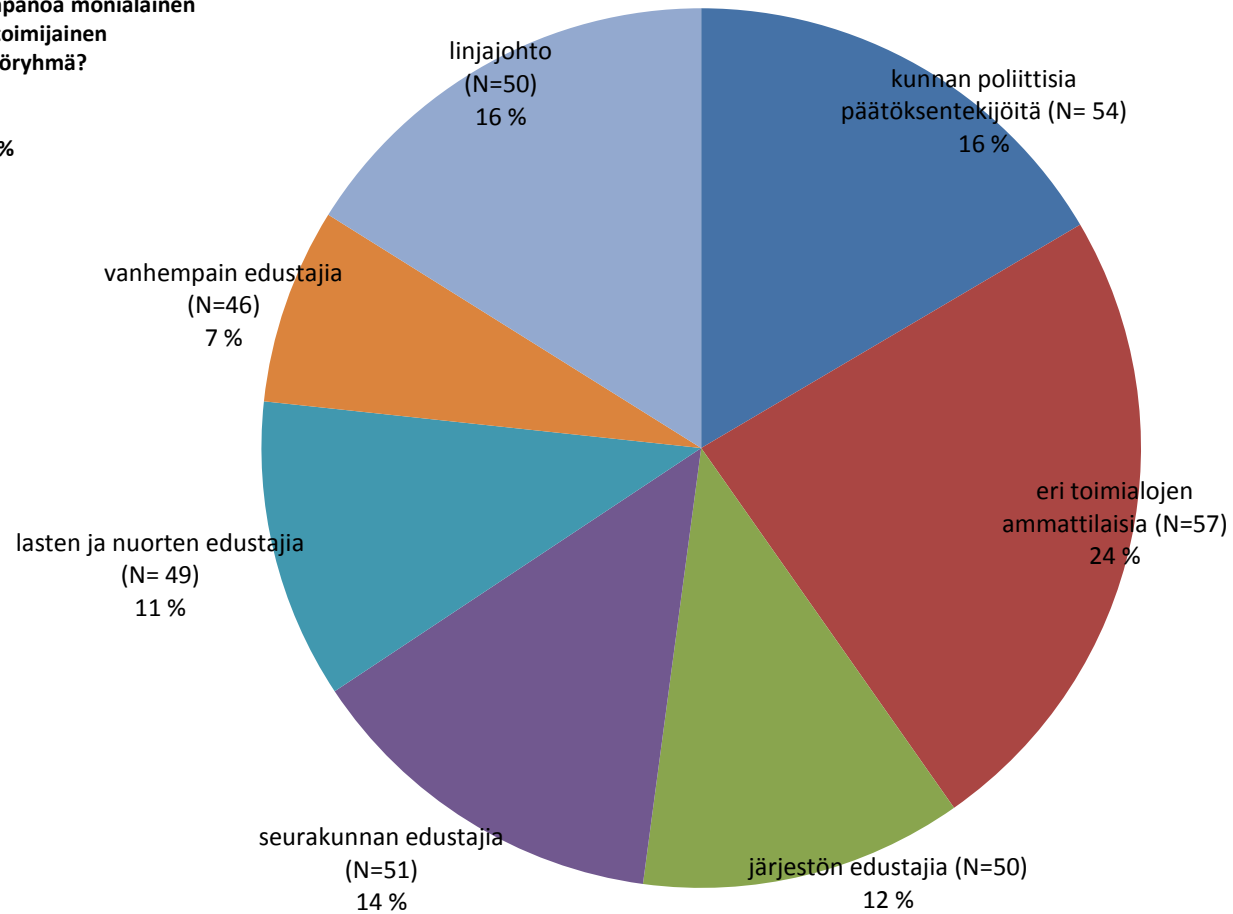
Vastaajien määrä: 77

Onko suunnitelman
toimeenpanoa tarkoitus
johtaa/johtaako
suunnitelman
toimeenpanoa monialainen
ja monitoimijainen
yhteistyöryhmä?
(N=82)

Kyllä 79%
Ei 17%

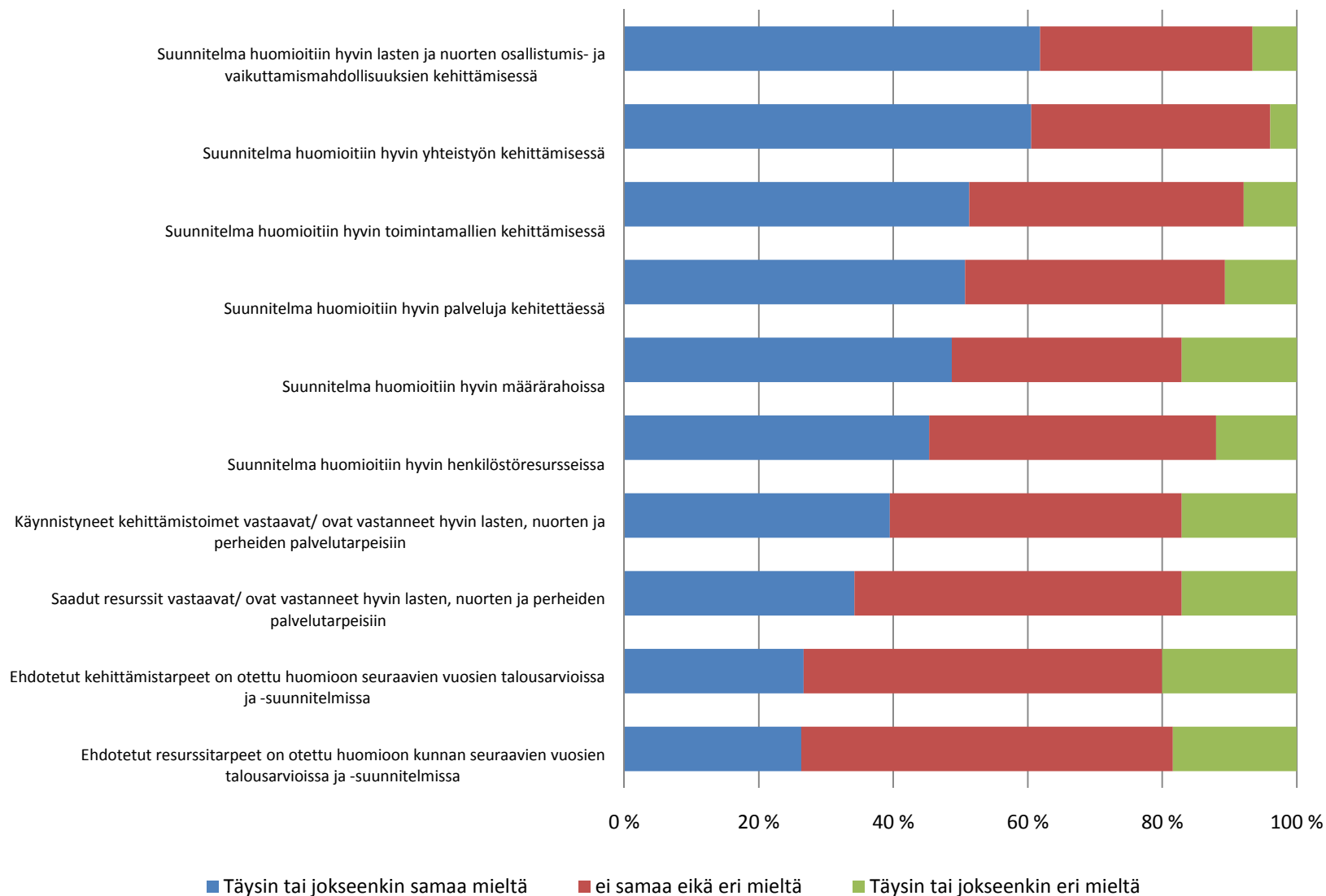
Yhteistyöryhmässä on mukana

Suunnitelman toimeenpanon johtaminen on monialaista.

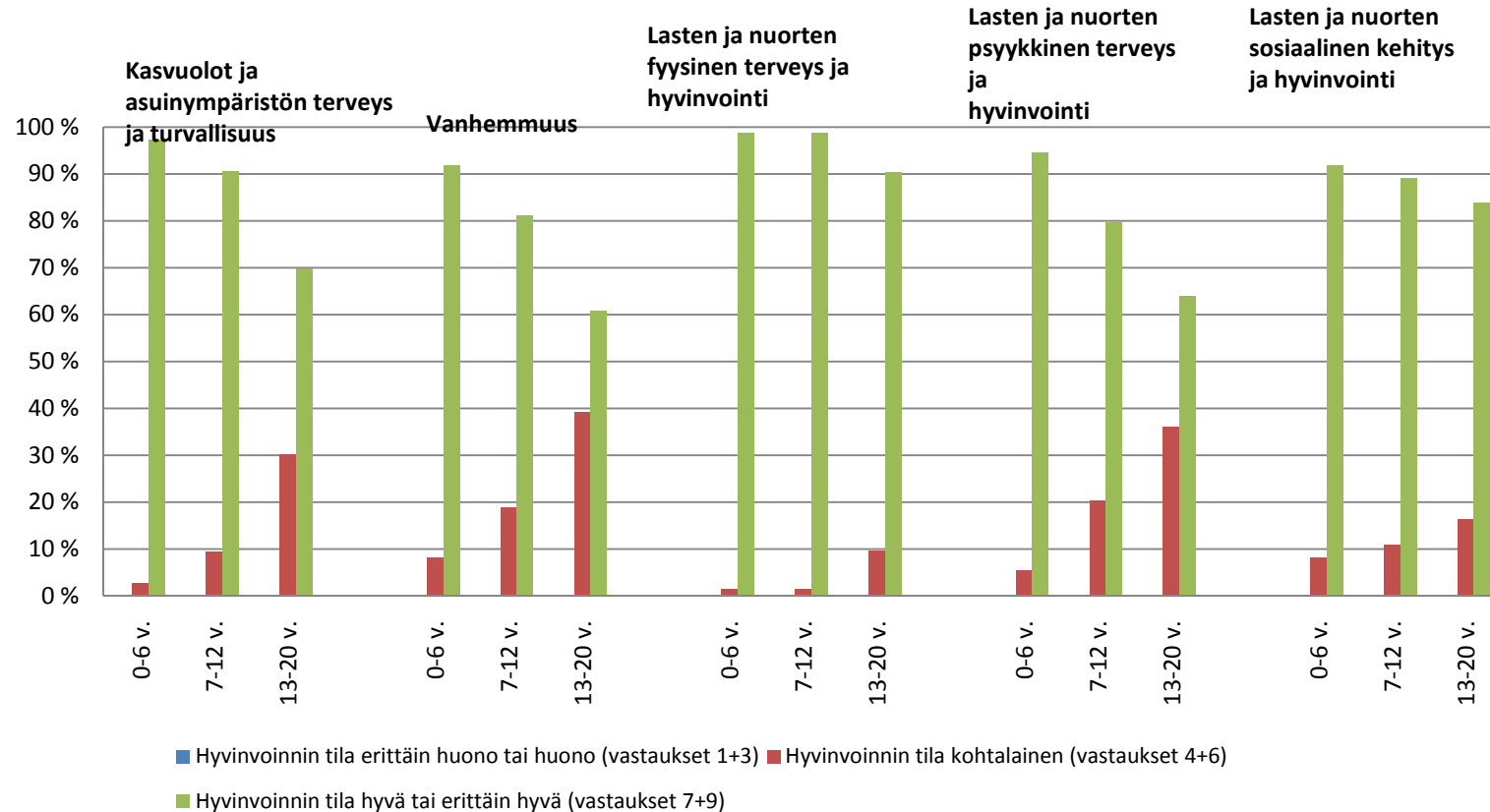
Suunnitelman huomioiminen kunnan talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa: huolta on resurssi- ja kehittämistarpeiden huomioon ottamisesta.

Missä määrin olette samaa tai eri mieltä seuraavista väitteistä? (N= 75-76)

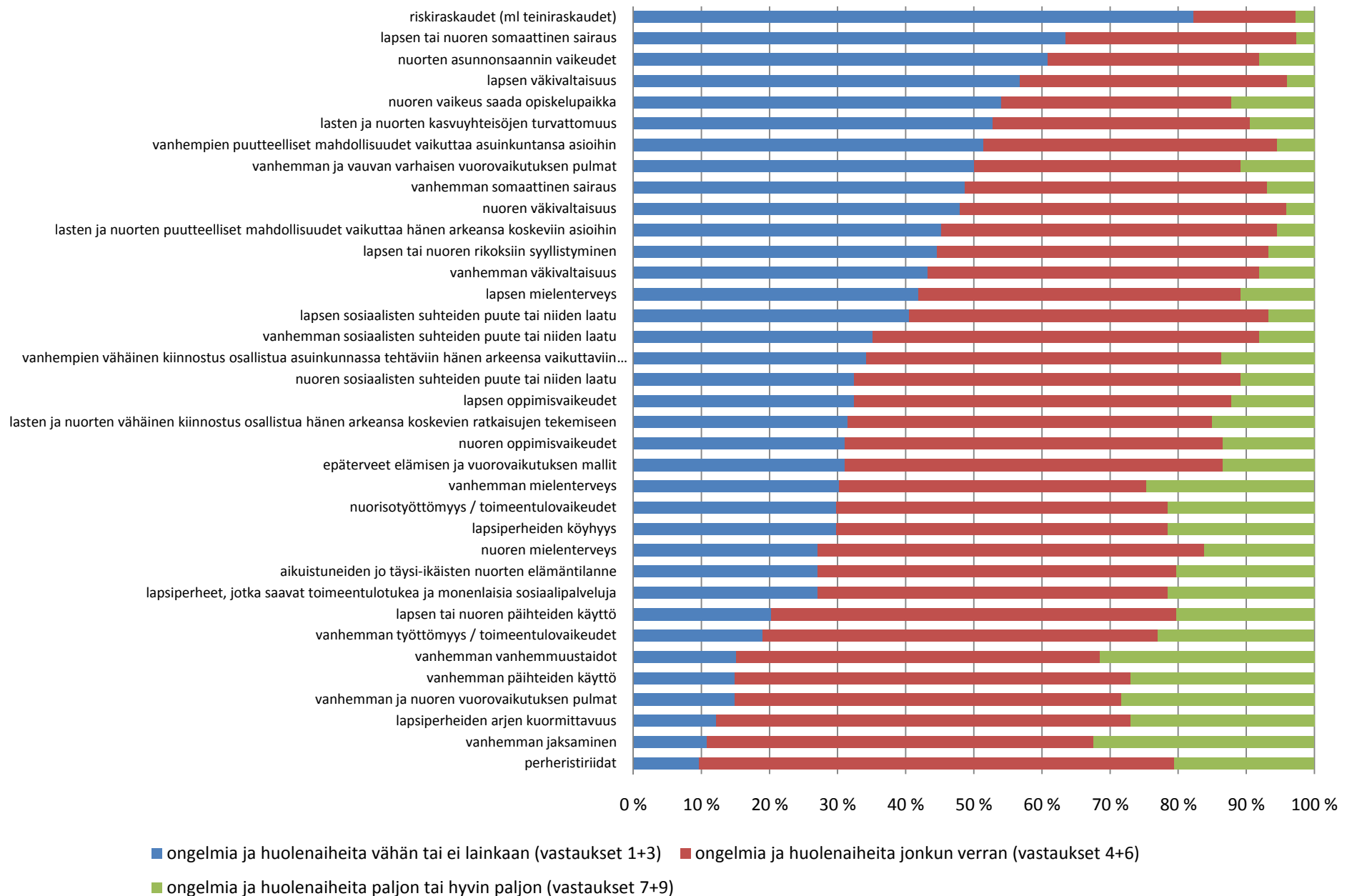
Lasten ja nuorten kasvuolot ja hyvinvoinnin tila

Arvioikaa ei ikävaiheissa olevien lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa
kunnassanne (asteikolla 1-9) N= 72-73

- Hyvinvoinnin tila on vastanneissa kunnissa vähintään kohtalainen
- 13-20 -vuotiaiden hyvinvointia arvioidaan heikommaksi kuin alle 13 -vuotiaiden
- Vanhemmuudesta on eniten huolta

Missä määrin kunnassanne on alla kuvatunkaltaisia ongelmia ja huolenaiheita? N=73-74

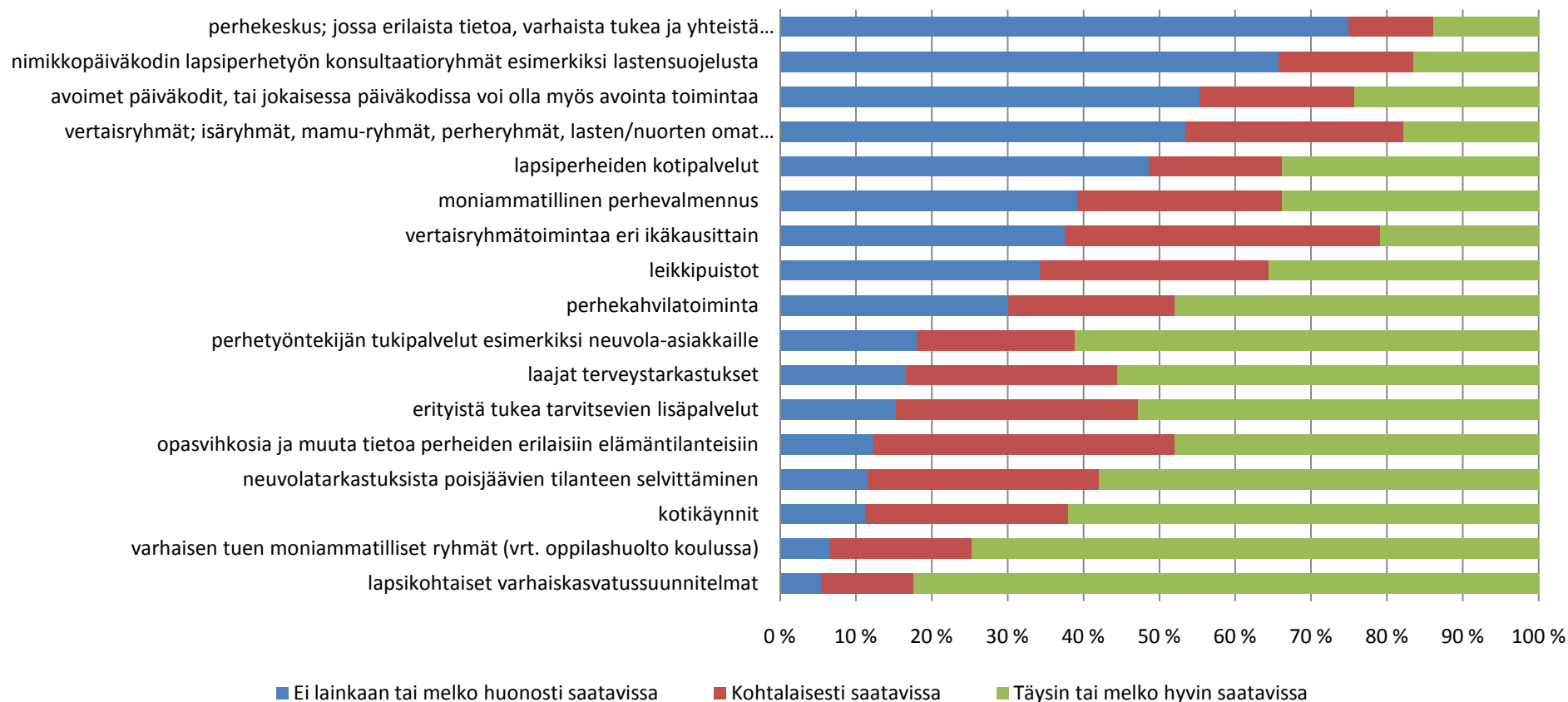
Ongelmia ja huolenaiheita muun muassa:

- Perheristiriidat
- Vanhemman jaksaminen
- Lapsiperheiden arjen kuormittavuus
- Vanhemman ja nuoren vuorovaikutuksen pulmat
- Vanhemman mielenterveys ja päihteiden käyttö
- Vanhemman vanhemmuustaidot
- Nuoren mielenterveys

Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät ja ongelmia ehkäisevät toimet: esimerkkinä vauva-ikäiset

Toiminta on tämän toiminnan/palvelun tarpeessa olevan lapsen tai nuoren
saatavissa

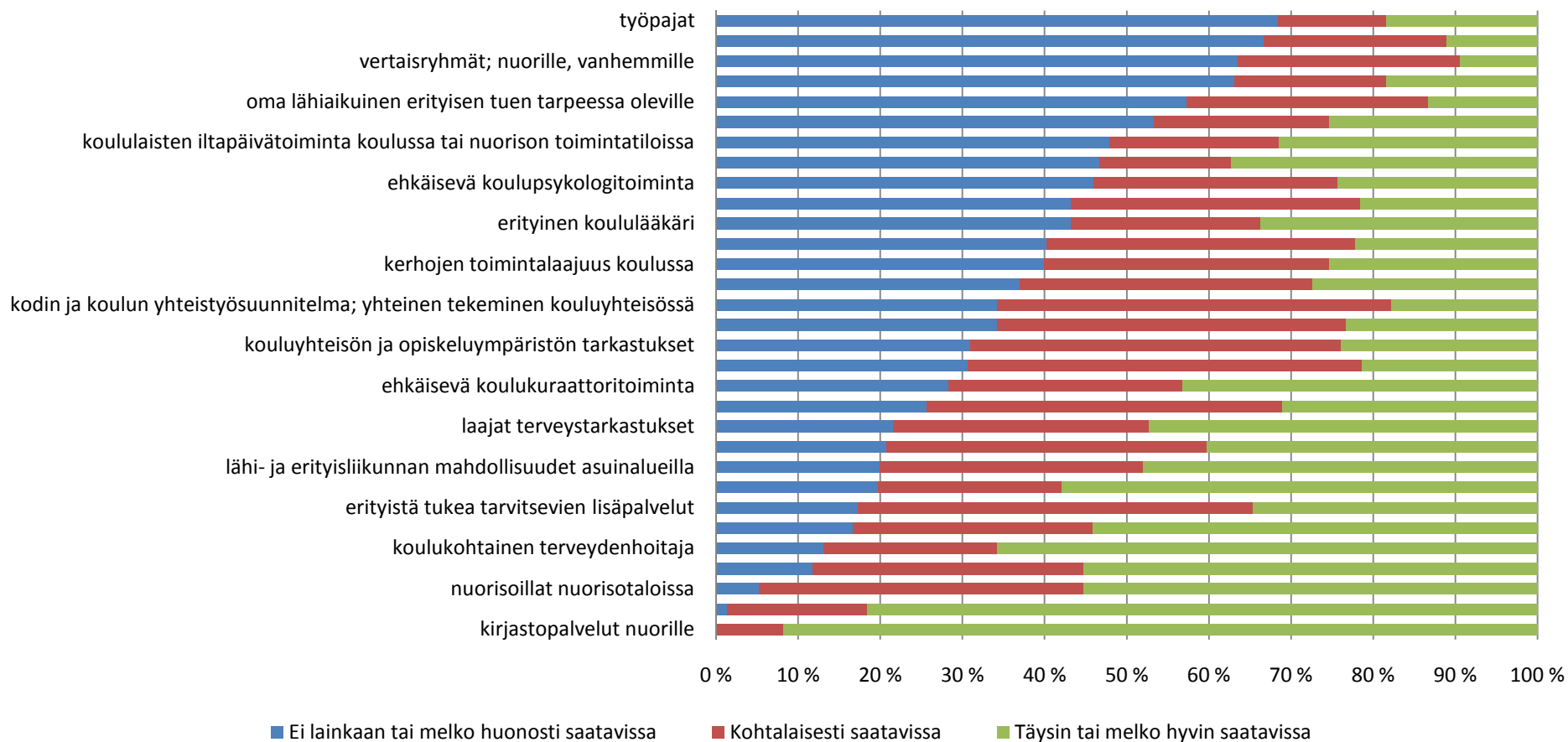
Lasta odottavat perheet, vauvat ja leikki-ikäiset lapset ja heidän perheensä
(N= 69-75)

Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät ja ongelmia ehkäisevät toimet: esimerkkinä yläkouluikäiset

Toiminta on tämän toiminnan/palvelun tarpeessa olevan lapsen tai nuoren
saatavissa

Yläkoulu-ikäiset lapset ja heidän perheensä (N= 72-76)

- › Kuntaliiton yhteystiedot
- › Kunta-alan yhteystiedot

[Etusivu](#) » [Sosiaali ja terveys](#) » [Lasten, nuorten ja perheiden palvelut](#) » [Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta](#) » [Kysely kunnille lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmista ja lastensuojelusta](#)

Kuntatoimintaa

- › Kunnat ja kuntayhtymät
- › Tapahtumat ja koulutus
- › Osallistu ja vaikuta
- › Mediapalvelu
- › Verkkokauppa

Asiantuntemusta

- › Alue- ja elinkeinokehitys
- › EU ja kansainvälisyys
- › Kuntakehitys ja tutkimus
- › Kuntatalous
- › Lakiasiat
- › Opetus ja kulttuuri
- › Sosiaali ja terveys
  - › Lasten, nuorten ja perheiden palvelut
  - › Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta

- › **Kysely kunnille lasten ja nuorten**

Kysely kunnille lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmista ja lastensuojelusta

Kuntaliitto on lähettänyt lakisääteisten lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien tilaa, lasten ja nuorten hyvinvointia ja palveluja sekä lastensuojelu koskevan sähköisen kyselyn kunnille. Kysely on laadittu yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, lasten, nuorten ja perheiden politiikkaohjelman, kunta- ja palvelurakenteen uudistumista arvioivan ARTTU-tutkimushankkeen sekä KASTE-ohjelman LastenKaste kanssa. Toivomme jokaisen kunnan vastaavan.

Kysely on lähetetty elokuussa 2010 sähköpostilla jokaiseen kuntaan kunnan kirjaamon sähköpostiosoitteen kautta välitettäväksi edelleen sille henkilölle, joka kunnassa vastaa lakisääteisestä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta. Olemme toivoneet, että kyselyyn vastattaisiin, mikäli mahdollista, sen työryhmän yhteisen keskustelun perusteella, joka kunnassa vastaa suunnitelman toimeenpanosta, sen seurannasta ja arvioinnista. Kyselyn erityisesti lastensuojelua koskevien osioiden 3–4. kysymykset on parhaiten vastattavissa lapsi- ja perhekohtaisesta lastensuojelusta vastaavan toimesta.

Vastaamisen helpottamiseksi kysymykset on jaettu neljään osioon

Dokumentit

- › [Kyselyn saatekirje STM ja Kuntaliitto](#)
25.8.2010
- › [Kyselylomake 1](#)
- › [Kyselylomake 2](#)
- › [Kyselylomake 3](#)
- › [Kyselylomake 4](#)

Mualla verkossa

- › [Lastensuojelun laatupäivät 2010](#)
Diakin verkkosivut